

ИЗЛАЗИ УТОРКОМ, ЧЕТВРТОМ И СУБОТОМ.  
 ПРЕДПЛАТА: за Краљевину СМС  
 мјесечно Д 15; тримјесечно Д 40;  
 за Италију мјесечно ~~лима~~ 50.  
 Једини број 30 денарских. Огласи  
 по цјевњаку. Поједили број Д 1-50.

# ДАЛМАТИНСКИ РАДИКАЛ

Помтарина плаћена у готову.  
 Издаје: Окружни Одбор Народне  
 Радикалне Странке у Шибенику.  
 Одговорни уредник: Шоверо Ђаковић.  
 Телефон број 60.  
 Штампара: Нова Штампарија - Шибеник.

Година II.

ШИБЕНИК, субота 5. маја 1923.

Број 83.

## РИЈЕШЕЊЕ КРИЗЕ.

Kao što se i predviđjalo i kao što je bila želja svih onih, koji iskreno vole ovu državu, riješena je posljednja vladina kriza. Obrazloženjem homogene radikalne vlade, nagjeno je najbolje riješenje i najsigurniji izlaz iz ove krize. Stranka, koja je na martovskim izborima izašla najjača, preuzela je vođenje državnih poslova i svoje ruke. G. Pašić prije nego što se odlučio, da preuzme na se i na radikalnu stranku svu odgovornost za upravljanje državnoga broda, u ova vremena koja nisu baš najbolja, oio je svijestan svoga koraka. On je daleko, svojim pronicavim okom, zagledao u budućnost, kao što je to činio i prije u velikim i sudbonosnim časovima Kraljevine Srbije.

G. Pašić i radikalna stranka nisu mogli da ovaj put obrazuju koalicionu vladu sa demokratima, jer takovo riješenje krize još bi više zaplelo naše unutarnje odnose, još više stvorilo haos u zemlji iz kojeg bi poslije bilo teško naći izlaz. Demokrati nisu davali nikakvih garancija za uspješan rad. Oni su samo htjeli da se dočepaju vlasti i ministarskih stolica. Šta više, radikali nisu mogli saragivati sa demokratima, jer je demokratska stranka samo skup ljudi punih ambicije, bez odregjena i stalna programa. Radikalna stranka hoće da radi, ona ima već odavna izražen svoj plan: jačanje i uređenje države u sporazumu i u ljubavi svih plemena bez razlike. Takav je rad s demokratima bio nemoguć i zato je trebalo kidati.

Novu vladu čeka veliki posao: uređenje države u svakom smislu te riječi, jer do sada je svugdje i u svim granama našeg državnog života vladao samo herad i haos, donošenje najnužnijih i najhitnijih zakona zemlji.

Naše unutarnje prilike su nezdrave, naša valuta je mizerna i labava. I taj posao urediti hoće se spremnih ljudi, prokušanih državnika, dobrih finansijera, hoće se jedna vlada s unapred odregjenim programom i vlada koja je kadra taj program izvesti. I takvih ljudi, koji su dorasli današnjem vremenu, koji shvataju i situaciju i svoj položaj ima jedino u radikalnoj stranci. Voditi državne poslove nije isto kao upravljati jednom gradskom opštinom ili seoskom zadrugom upravljati državnim financijama nije pak što i voditi jednu banku. Ne, tu se hoće i više znanja i spremne i vještine. Pogotovo vještine, jer sam naš narod veli: da je najteže umjeti. A onaj ko je umio da vodi sretno i dobro poslove kroz duži niz godina u Kraljevini Srbiji, umjeće da vodi i u našoj novoj velikoj Kraljevini.

S ovakvim riješenjem vladine krize ide se, da se riješi i onaj naš najteži unutrašnji spor, t. z. hrvatsko pitanje. I kad se taj spor riješi, onda će u buduće i vladine krize biti drukčijeg značenja i naći će im se brže riješenja.

## Nikola Pašić.

U »Slovenskom Narodu« jedan ugledan slovenski političar prikazuje politički rad Svetozara Pribičevića i Nikole Pašića. Pisac veli, da je prošla vladina kriza bila neminovna usljed rada demokrata, za sadanje naše unutrašnje prilike, pisac u glavnom baca odgovornost na Svetozara Pribičevića.

Pišući o Pašiću, veli pisac: »Nikola Pašić muž je posve drugog kova. On ne pozna samo-

ljublja, nego mu je prvo: narodna korist. To je on najjasnije dokazao, kada se je odupro Kralju Milanu, videći, da njegovo vladanje vodi u opasnost narod i otadžbinu. Umjesto časti i milosti, do čega je mogao doći u punoj mjeri, on je ragie odabrao tamnicu i okove«. Govoreći o Pašiću poslije svjetskog rata veli: »Dvije godine bio je Pašić — spretnim, no najmanje časnim intrigama — potisnut od vodstva državne politike. A kada su uzde državnih kola opet došle u njegove ruke, našao je prilike, koje su bile posljedica onoga, što je u glavnom stvoreno u inostranstvu. Te prilike nisu bile utješljive. Neustaljena valuta i potpuno zamršeno državno gazdinstvo. Tome još pasivna rezistencija naroda u Hrvatskoj. Usljed sile prilika morao je da radi sa demokratskom strankom, bez koje nije bilo većine u Ustavotvornoj Skupštini.

Nikola Pašić nije nikada preuzeo dužnost, za koju nije bio unapred spreman i za koju nije imao već izražen plan. Sigurno je bilo tako i u ovom slučaju. Kako je on sam u sebi mislio, ne možemo znati, ali smo uvjereni da je njegov državnički um već davno mislio ne možemo znati, ali smo uvjereni da je njegov državnički um već davno mislio na to, da dogle do izmirenja među našim plemenima. Koaliciona bila je za njega teško breme, koju je odmah zbacio, čim su mu dozvolile prilike. Raspustio je Skupštinu i raspisao izbore, čiji nam je rezultat poznat. Položaj je znatno razbistren. Ako su Radić i Korošec pripravn, da u svoje vino uliju malo vode, sporazum je brzo moguć, iako ga znatno ometa izazovno držanje Radićevo na nedavnom zboru koji je održao u Zagrebu.

Pašić veoma dobro zna — veli pisac — što može da digne ugled naše države u inostranstvu i šta može da ozdravi naše domaće prilike, pa zaključuje ovako: »Pašić hoće da sa jednim velikim političkim gestom dovede do unutarnje konsolidacije i da time kruniše svoj politički rad. Kada bi Radić — kao i drugi političari koji su se narodu nametnuli — shvatilo važnost današnjeg položaja, bilo bi brzo sve drukčije. Nadajmo se da će i on doći do te spoznaje, jer inače će njegova odgovornost pred istorijom biti veoma teška i velika.

Nijedan ozbiljan čovjek ne sumnja da je Pašiću glavna misao da dogje do sporazuma između svih triju plemena našega naroda i do sregjenja naših unutrašnjih prilika, jer je to glavni temelj napretka, sreće i moći naše Kraljevine. Ali ni Pašić ni iko, ko je radio na izgradnji ove naše države, ne će i ne može pristati da do toga sporazuma dogle pod cijenu cijepanja države. Jedinstvo države i naroda, jedina je zdrava misao, od nje se ne može i ne smije otpustiti i na njen račun se ne može stvarati sporazum.

## Jedno proizvoljno riješenje.

Pročitali smo, ne bez čugjenja, vijest, da je Pokr. Uprava u saglasnosti sa članovima odbora, našla kako će vrijednost »dara slobodi« biti najkorisnije i najcjelishodnije uložena, ako se namijeni Jadranskoj Straži.

Dar slobode je jedan fond osnovan za jednu tačno odregjenu svrhu. Kad je, sticajem prilika, prestala mogućnost da se taj fond privede njegovoj osnovnoj namjeni, za upravni je odbor nastala — ako ne pravna a ono bar moralna — dužnost, da, ili srestvom ankete među ondašnjim mjesnim odborima Narodnoga Vijeća

ili otvaranjem široke diskusije u javnosti, sazna želju osnivača u pogledu nove namjere. Ni upravni odbor ni Pokr. Uprava nijesu vlasni da se zamijene osnivačima i da im naturnju svoju volju. Ima mnogo svijeta, koji baš nije uvjeren da se »najkorisnije i najcjelishodnije« da se taj narodni novac dariva društvu čija se glavna aktivnost ispoljava u publiciranju časopisa, koji donosi slike lijepih društvenih tajnika.

Preživljujemo ozbiljna i teška vremena i imamo potreba kudikamo pretežnijih, od onih koje dovode do osnivanja društava sa nemogućim ciljevima.

Nadamo se da će ministarstvo Unutr. Djela kojemu riješenje ide na potvrdu, imati u ovom poslu trijezniji pogled nego naša Pokrajinska Uprava, koja je i ovom prilikom otvorila uo glasu splitske ulice, a zatvorila ono koje je okrenuto unutrašnjosti zemlje.

## Друштвени талог.

Kao protuteža Orjuni u zadnje vrijeme organizuje se hrvatska omladina po Hrvatskoj i Slavoniji, Bosni i Hercegovini, a u novije vrijeme i u Dalmaciji. Hrvatska narodna omladina, ili kako se skraćeno zovu »Ханаос«, издаје у Загребу и свој лист под насловом »Нови Хрватски Борац«. И пред нама је шести број тога листа. Читамо уводни чланак: »Голгота Хрватскога народа« и у чуду се питамо: азу је могуће у једној уставној држави да се овдје писати? Чланак је написан поводом крвавих догађаја у Стубици, кад су сељаци навалили на жандаре, који су дошли у потјеру за дезертерима, а жандари у самообрани употребили оружје, те двојицу убили и више смртно ранили. Умјесто да та оmlадина криви оне, који су заводили народ, који су му лагали и варали га, и који су скривили да је крв протекла, она пуше: »Жири Београда по улутама адистичких владодержаца почињу опет крвави плес у срцу Хрватске — у Хрватском Загорју. Крволоче завијрад пролила је крв потомака Марије Губца у Доњој Стубици... Освета над изгубљеном монархијом међу Хрватима отпочела је — Голгота Хрватског народа се настањала. Све то само за то, што Хрватски сељак хоће да буде господар своје слободе, свога живота и свога иметка. Све то у име »народног јединства« и у име српског Краља. У име »народног јединства« и српског Краља убијало се, и убија Хрвате. У име »народног јединства« и у име српског Краља пљачка се, краде и роби... Примиче се крај тиранији београдских лопова«. И све оваким увредима крви цијели лист. Како је ниско пала та »Хрватска« оmlадина и каква се све фукара у њој куди, ово пар редака нам јасно говори. Не чудимо се само талогу њудскога друштва, што је могло што таква написати, да не употребимо правог израза за то, јер свака даје оно што има и што је способан да даде, неје се чудимо полицији и државном одвјетништву у Загребу како је могло допустити да се тај отвор слободно шири и распачава. Наравно, кад се може овако слободно и некажњено писати и радити у Хрватској, не чудимо се, да се у њој збива све оно.

Шибенска пак полиција, којој је овај број пао у руке, заплињенила га је и предала државном одвјетништву, да потврди заплињени Јер док се код нас буде сијало оваково сјеме,

не може бити реда, не може бити међусобне љубави, а још мање љубави према отаџбини. Против оних, који овако раде, који сију отров међу народ, који изазивају да паде крв, треба поступати најенергијичније. Извор злу треба затварати, а онда ће бити много лакше и само зло лијечити.

## Кралjiчин боравак у Далмацији

Неколико дана Нј. В. Кралјика задржала се је у Бoki. Обишла је свако мјесто, па и најмање. Свуда је била дивно дочекивана. У недјелу Кралјика се довезла торпилјарком у Тиват. У arsenalу дочекали су је официри и сва момчад ratне морнарце. Пошто грађанству није био слободан улаз у arsenal чекало је оно нестрпљиво да види своју прву Кралјицу на arsenalском излазу.

Кад се је Кралјика појавила на вратима, те видјела силан народ и црвене сокoлске кошуље, видљиво је била радосно изненађена. Пошто јој се поконише представници мјесних власти, приступи староста Sokola Ilovcии, освоји је одушевљеном бесједом, а на концу сви sokoli клику громки трокатни „Здраво“, а Кралјика им љупко и јасно одврати „Здраво“. Тад јој приступише три ученице у народној ношњи и поконише, од стране sokola, свакој високој госпођи по киту цвијећа.

Отале се Кралјика упутила кроз шпалр sokola и sokolica у одори, грађанка у народној ношњи, кроз шпалр старе Bокешке морнарце као и госпођа, одјевених у старој народној ношњи, школске младеџи с учитељица и осталог народа у сликовити морнарички парк, бурно поздрављена на сваком кораку. На повратку у arsenal народ пун одушевљенија крену за њом све до гата, бурно ју аklamирајући све до изласка из луке. Кралјика је ишла у Бар.

Дођуло се је било да ће при повратку из Бара парни брод Кралјичин овдје преноћи, па је нашо sokолско друштво изишло из свог подузетног старосте организирало фаробну венецијанску ноћ са својим лађама. Четри лађе се окитише зеленилом, цвијећем и лампоницама, чекајући долазак „Karagiorgia“ с Кралјикама. Једна је лађа имитирала холандеџки млин, друга је приказивала кралјевски трон под славуљеницама са сликом нашо Кралјике Марије излагљеној од sokola, што се сликанјем занимала, трећа је представљала кинески most са kолицима а четврта пирамиду. Све је било излагљено у државним бојама, испреплетено руђама народних боја, окичено мноштвом лампона и натписа у sokолском смислу.

Кад се је доћуло да је „Karagiorge“ пристао касно у ноћ у Зеленику, староста Ilovcии нареди да sokolice, са tambурашким и пјевачким збором крену тамо. Stignуvши са расвијетљеним лађама, бачући vatromete изведоше концерат. Кралјике су с broда проматрале узивајући овај џаробни prizор и видљиво задовољне поздрављале sokole, који уз громки Zdravo одијелише се од своје Кралјике.

Skoro cijelu Crnu Goru Kралјика је обишла и свуда је била одушевљено дочекивана и ако је долазила ненадано. По неколико сати заустављала се у појединим мјесима, разгледала мјеста, упуштала се у разговор са народом. У Cetинју се Кралјика задржала скоро cijeli дан.

Кралјика се сјетила и siроџади, те је предсједница општина дала на Nјегушима 10.000, у Baicama 5000, Cetинју 20.000 и на Rijeci 10.000 dinara.

По обавијештењима из Кралјичије свите, она је ванредно била одушевљена овако искреним пријемом, што се уосталом могло читати на њеном лицу и видјети по cijелом држанју. Не мање је задовољство израђавала и Rumунска Кралјика, која је на повратку, из Kотора, упутила депешу Rumунскоме Kралју, израђавујући своје велико задовољство на одушевљеном пријему у Boki и Cмој Gори.

Свуд, куда год је Кралјика долазила била је са највећим одушевљеном дочекивана. I Далмација и Crна Gора показале су овом приликом колико љубе своју Кралјицу, колико су одани вишећом и јуначком своме Kралју и славом овјенчаном Karagiorgeвиџа Domу.

## Хрватска криза и Италија.

Pod ovim naslovom donosi milanski »Corriere della Sera« članak из kojeg vadimo slijedeće rečke:

»I за Kралјевину Srba, Hrvata i Slovenaca, kao i за све друге ствари овког svijeta, predvigianja су postala teжа од како се poratna криза izmjeшала са novim elementima, koji се не могу нjerити са predratnim ideјама. Ranije би ustavna криза Kралјевине S. H. S. zagrijала i zainteresovala Evropu и cijeli svijet: danas се на њу гледа blagим okом, џак и kod нас у Italiji и ако би ми из више razloga morali obratiti veћу paжњу. Ranije би израз hрватске volје, koji predstavljajin 70 Radicevih poslanika izgledao kao fenomen koji се не да izmjerити. Danas smo meglutim navikli на ogromne и у isto vrijeme prolazne plime и osјеке javnog miшljenja и свjesни smo koliko vrijedi snaga.

Ova animoznost Hrvata protiv Srba, Zagreba protiv Beograda, ima svoju etničku и istoriчку суштину. Је ли то једна epizoda, једна bolest у rastенју нешто nalik на italijанску bolest koja се била јавила на нашем југу odmah poslije ujedinjenja? Vrло је Hrvata диже svoj glas protiv neжељеног српског centralizma, protiv svojih »Prusa«, traжећи federalizam; да се доцније осције шта ли?... Bolje да се одреknemo svakог одговора на ова pitanja kad и onako vidimo на другој страни Srbe са odlуком voljom, koji неће dopustити да се njihova, tolikom mukом и poжrtvovanјем, podignuta gragjevina сруши и koji imaju снаге и odlучну volju да то sprijeче, и t. d. и t. d.

Ne би било умјесно да ми Italijани unosimo sentimentalne poglede у tu stvar. Moжемо samo reći да то pitanje dok се оно kreће у границама Kралјевине S. H. S., може нас оставити prilično равnodушне; meglutim би нас узбудило kada би се из њега poremетила равnoteжа buduће Evrope. Oni koji гледају у јединству Srba, Hrvata и Slovenaca неку opasnost по нас, varaju се misлећи kada би се та држава raskomadala, да би на нашим границама ostala mala и beznačajna Hрватска. Али у stvari, istina је, да center neprijatelјских осјећанја protiv Italije није Beograd veћ Zagreb; kao што је istina takogјer, да у sluчају ocijeпљења Hрватске и Slovenačke од Srbije, ове dvје не би биле и postojале same за себе, veћ би traжиле да се оријентишу око једног ideala, možda из прошлости: око жуџерашњег austro-ugarsког carstva, а sutрашње Podunavске Konfederacije. Propaganda за restaurisanje Habsburgovaca и program krsta poznati су veћ svakome ко prati dogђajе на нашем istoku; и ostalom Radiceve izјаве то najbolје dokazuју.

On је с očitим nepovјerenјem на zboru govorio protiv држава Antante, а najveћom simpatijom о Rusima и Nјemcima. Nјегов republikanizam је samo maska.«

## Сједница Нар. Скупштине.

У четвртак састала се је Народна Скупштина. На првој сједници, која је била веома бурна, изабран је верификациони одбор у који је ушло 11 радикала, 5 демократа, 2 Kорошчевац, 2 Муслимана и 1 земљорадник. За радикале је било 132 гласа, а за све остале тек 104. Овакав омијер гласова биће и у будуће у Народној Скупштини, наравно претпостављајући да Радичеви неће доћи, на не према томе Скупштина моћи успјешно радити.

Послије ове сједнице, предсједник др Пелеш, одгодио је сједнице Скупштине док верификациони одбор не сврши свој рад. Држи се, да ће верификациони одбор свршити свој посао у року од седам дана, те би према томе у четвртак или петак имала Скупштина започети свој редовити рад

## Наша штампа.

Од martовских избора сва страна штампа — више или мање — бави се нашим унутрашњим питањем. И наше новине кад икад се осврћу на то писање стране штампе. Али на жалост не на писање оног дијела, већег и бољег, који пише добро о нама. Не осврће се на писање оне штампе и оних њуди, који истински воле наш народ и нашу државу и који су се увијек и за вријеме рата и за вријеме мировне конференције заузимали за нашу праведну ствар. Напротив већи дио наше штампе осврће се и преноси дословно све оно из стране штампе што је неповољно за нас, што се набацива блатом на наше најзаслужније људе. Тако последњих дана сва загребачка, боље хрватска, штампа преноси чланак из једне француске ревије о нашој кризи. Чланак је најпрви донио Радичев „Слободни Дом“, онда све редом „Обзор“, „Хрват“, „Слободна Трибуна“, осјечки „Хрватски Лист“, сарајевска „Нрватска Слога“, сплитско „Ново Доба“ итд. Овај пут ћемо да се осврнемо само на овај последњи хрватски лист на „Ново Доба“.

Од првога дана нашега уједињења и ослобођења „Ново Доба“ је скретало на лијево, све више се приближавало идеологији коју данас исповиједа већина Хрвата у Радичеву тору. Непрестано је копало, превртало по новинама и износило оно што је о нама, у првом реду о Србима и Србији, о Пашићу, као оштите о правцима Нар Рад. Странице, било рђаво речено или написано, а да није никад изнијело и оно што је било противно речено. И на тај начин „Ново Доба“ је стварало протурско и протудржавно расположење у Далмацији и оно је највише послужило Радичу, да је у последњим изборима у Далмацији однио 9 мандата! „Н. Д.“ није никад пропустило једну прилику да се не очеше о владу, о систем „као у Турској“, о поједине наше правке. Таквим писањем „Н. Д.“ је тровало полако али стално народ. Уредници „Н. Д.“ знаду добро, да се убијајући ауторитет људи, који су на челу државе, убија и сам ауторитет државе и за то се је систематски служио том методом.

Баш, од martовских избора до данас, у странио штампи било је доста добра написано о нама, о нашој држави, о појединим нашим државницима, али „Н. Д.“ није то споменуло ни једном ријечи, док је брижљиво биљежило оно противно. У редакцији „Н. Д.“ дневно је „Тан“, „Журнал де Деба“, „Ческе Слово“, „Прагер Пресе“, „Секоло“, „Кориере дела Сера“, па никад из тих новина не извади оно, што је о нама било добра написано. Зашто?

## НАРОДНО ГОСПОДАРСТВО.

**Конјарство.** Туже нам се selјаци kotara Benkovačkog, Kninskог и Šibenskог, што им нијесу већ по обичају и ове године успоставили станице за opасивање домаћих kобила.

У Sinју се налази pastуhа, која државу zapada преко 1 милион dinara годишње. У pastуhарни imаде лијежих egzemplара polukрvних араpsких и englesких pastуha, који су годишње opасивајући домаће kobile донашали selјацима наведених kotара велику и neprocјенљиву korist, јер су križанјем dobивали здрави, јаки и лијеви помладак. За вријеме свјетског рата најбољи konји за brдску артиљерију, били су они из Далмације, а то је био помладак pastуha из Sinјске pastуhарне.

У интересу народа па и samог војништва жељи се, да се odmah узpostаве одрегрене станице у сјеверној Далмацији, и да се pastуси искористе и да народ има од njih корист, а не да се utаман троши државни novac за njihovo уздрђаванје.

## Домаће вијести.

**Gjurgjevski uranak.** Naši stari lijepi narodni običaji opet oživljuju. Naše oslobodjenje njima je povratilo život, i ako ne onakav, tako je to nekada bilo. Gjurgjev dan naš je narod od давине svetkovaо, on je za nj imao isobito значајне. bio je dan junачkih, hajdučkih nastanaka. I na dan kad sva priroda oživljuje, kad cvijeće lijepo miriše a gora se zeleni i po joj bezbroj ptičica veselo cvrkuće, naši su vregji upriličavali gjurgjevske uranke. Tako i ove godine, gragjanstvo i vojska prireregjuje gjurgjevski uranak na Šubićevac. Točno u 4 rata i po u jutro treba se naći na Poljani Kralja Petra, a u 5 je sati odlazak. Ko želi da prisustvuje, treba da se u taj sat nagje na Poljani, jer će se točno poći.

**Potres.** Još nije u Šibeniku prestala podzemna tutnjava ni potresi. Ovo je prvi put, da Šibenik može zapisati u svoje anale, da je šest lana (ako ne bude i više) drhtao od potresa. Ove zadnje dane potres se osjećao više-manje u nekoliko puta. Što je najgore, po noći potres e bivao sve to jači. Svijet je ustajao i bježao na polje. Srčca da su tople i suvc majske ноći, а je vani ugodno, još ugodnije nego u sobi. Mnogo svijeta živi u strahu, u panici, ima ih i više koji se po ноći не свлаче i не lijegaju, a mnoge je u strahu spopala i groznica, а u više lučajeva je trebala i liječnička pomoć. Bilo je i više komičnih scena u pojedinim kućama i obiteljima. Pa čak neki su pravili i... testamente. Nikog se nije našlo да umiri narod, već šta više antlazija ulice izmišljala je strašne stvari: kako e nazad dugog godina jedan pobožni čovjek vorekao Šibeniku, да će »propasti u zemlju i la mu se neće znati за trag« i td., dok su drugi ironosili vijesti да je u Tijesnu oborio potres iše kuća, да je Zadar nastradao i ko zna sve то još не.

Mi smo se informirali na kompetentno mjesto, te smo doznali да je potres čisto lokalnog načенја i bez ikakve opasnosti. Seizmološki avod u Beogradu zabilježio je prvi potres u Šibeniku i pronašao да dolazi из otoka Zlarina, morske strane. Potres se najjače osjetio u Zlarinu, Tijesnu i Vodicama, аli ni u tim mjestima nije bilo никакве štete. Vjerojatno, да se potres ponovi još, аli sada će бити sve slabiji i uopće e bez opasnosti, за то je suvišan svaki strah. Za proučavanje potresa imadu savršeni aparati, oji već nekoliko dana prije pokazuju gdje i akav će se potres pojaviti. Za то Šibenčani mogu бити mirni i не prezati neprestano, jer će а ovaj put mimoićи pogibelj. U posljednja 24 ата potres se nije ponovio.

**Prve trešnje.** Jutros u на наш trg donele prve trešnje. Ove godine trešnje su jedre pune, а dobro су i rodile. За deset trešanja lačalo se dinar.

**Iz Gradske knjižnice.** Knjižnica je nabavila oвеći broj knjiga за mladež iz naše najnoije dječije literature. Zato ovime obraćamo pažnju svim roditeljima i mladim zanimanim čitaоima, да tu zgodu korisno upotrebe. Knjižnica oče да i ovim sredstvima udari temelje čistom gojnom i kulturnom razvitku našeg najmlajег čitalačkog kruga. Uprava.

**Pazar.** Vlasti su dozvolile да se i ove odine početkom Maja otvore ljetni pazari u kradinu i на Perkovici-Slivnu. U Skradinu pazar e бити svakog ponedjeljka, а на Perkovici svakog petka. U Skradinu započinje u 7, а на Peroviću u 8 sati из jutra. Tih дана je zabranjeno vako prodavanje u tim mjestima izvan pazara.

**Povrće.** Ovili smo дана imali prilike vijeti на našoj pijaci seljakinja iz okolice zadарce koje su donijele ovdje raznog povrća на rodaju. To je prava blagodat за ове krajeve, dje zeleni nema baš u izobilju, nešto radi popanjkana vode, а nešto, jer svijet kod нас nije u naučав да se bavi vrhtarstvom kao drugovdje. Ilo bi dobro да se nagje načina, pa да dnevno namo onog povrća, jer kad ga ja dosta, onda

su mu i cijene niske, pošto seljak ne može да vrata kući ono što je ubrao i donio за prodaju. To se već osjetilo ovili дана, dolaskom onih seljakinja. Nege one se tuže, да im je teško dolaziti amo, jer su komunikacije slabe, а opet да moraju puno trošiti за превоз i prenos i boravljenje u ovom gradu dok prodadu i stignu polovrod за povratka, koji не ide svaki dan. Bila bi dužnost općinske uprave да ovu stvar uredi u interesu gragjanstva i grada.

**U fond Nar. Rad.** Stranke položilo je g. Jozo Pohusta apotekar u Splitu 50 din. да počasti uspomenu blagopočivšega d.ra Frana Pervana.

**Prodaje se kuća,** на vrlo lijepom položaju на »Gragije« u Šibeniku uz državnu cestu s prekrasnim pogledom на more, sasvim nova i solidna sa električnom rasvjetom, vodovodom i suviše jednim placem за gradnju. Zgodna за trgovinu. Uvjeti najpovoljniji uz mjesечnu otplatu prama pogodbi. Uпитati se kod uprave lista.

## Brojovne i telefonske vijesti.

### Сједница министарског савјета.

БЕОГРАД, 5. Јучер од 10—2 сата одржала је сједница министарског савјета, на којој је расправљено о важним ресортним стварима и о декларацији владе, која ће се прочитати на првој редовној сједници Скупштине. Министар правде реферирао је о реперацијама и о сукобу, који је избио између њега и државног савјета ради спровођења закона о административној подели земља. Затим је говорено о нишавничком закону.

У главном ће бити усвојени чиновнички закон уз мале промјене. На крају је расправљано и о Радићу.

### Корошеч у Загребу.

ЗАГРЕБ, 5. Јучер је стигао у Загреб др. Корошеч. Састао се је с Радићем и с њим дужије времена конферирао. Прије одласка у Загреб, Корошеч се састао са Љубом Јојановићем. Држи се са сталношћу да је сврха Корошечева пута у Загреб, наговорити Радића, да сам дође лично у Београд и поведе преговоре.

БЕОГРАД, 5. „Трибуна“ прима из Загреба да је Радић изјавио о ријешенју владе кризе, да је побједила мирна струја. Вијести пошита о некој нагодби између блока и радикала нису тачне. Радић се нада да ће се преговори са радикалима настати, а ако се не наставе онда да ће ХРСС употребити друга средства, која јој стоје на располагању.

За сутра се очекује повратак д.ра Корошца у Београд.

### Положај у Хрватској.

БЕОГРАД, 5. У Београду се налази већ два дана покрајински намјесник за Хрватску др. Чимић. Он је био у аудијенцији код Пашића и Марка Ђуричића. Такођер се је састао и са неким другим политичарима. Он је поднио извјештај о приликама у Хрватској, које су се окренуле много на боље. Држи се да је Чимић дошао у Београд да покуша сондирати терен за наставак преговора између Радића и радикала.

### Верифицирање мандата.

БЕОГРАД, 5. Јучер послје подне опет је одржана сједница верификационог одбора. Одлучено је, да се по реду верифицирају мандати по алфаветском реду. Код различитих округа различити су приговори и жалбе. Демократи су неугодно такнути тиме, што верификационо одбор прима све жалбе, јер је тиме стављено у питање 20 мандата демократског клуба.

### Проглас демократа.

БЕОГРАД, 5. Демократи су синоћ одржали састанак, на којем су ријешили да издаду проглас на народ, у којем ће обраложити своје ставовиште које ће заузети у Скупштини.

### Сукоби на мађарској граници.

БЕОГРАД, 5. Према вијестима из Суботице, на нашој и мађарској граници дошло је

јучер до поновних сукоба између наших и мађарских финансијских стража. Мађари су први запуцали на наше стражаре, па што су наши одговорили. На мађарској је страни било неколико рањених.

### Наши односи с Италијом.

БЕОГРАД, 5. Наш посланик у Риму Антонијевић посетио је Мусолинија и Контарини. Сврха је овог посјета била да се припреми све потребно за наставак рада паритетне комисије, да наш посланик чује мишљење Мусолинија и да га упозна са стајалиштем наше владе. Антонијевић ће такођер посетити и све остале талијанске функционаре, у чији делокруг засјецају поједина питања, која се између нас и Италије имаду уредити. Антонијевић је изнио Мусолинију жељу наше владе, да се једном уреде наши међусобни одношаји као и ријечко питање.

### BURZE.

БЕОГРАД, 5. Валуте: Долари 93, Чехосл. круне 270, fr. франци 630, engl. funte 435, tal. lire 453, 20 kr. у злату 350.

ЗУРИХ, 5. Deviza: Beograd-Zagreb notirala је 5:87.

### Gledište nove vlade.

Ministar dr. I. Marković izjavio је beogradskoj „Трибуни“, да се данашњи кабинет састаје из istih članova као i prošli кабинет g. Pašića. Izostali su samo oni ministri, koji nisu izabrani за narodne poslanike. Mi žalimo što naše kolege Supilo i Zupanich nisu izabrani, pa је tako slučajno ispalo да за sada u kabinetu nema ni jednoga Hrvata ni Slovenca. Moramo primjetiti, да naša stranka stoji на gledištu jedinstva narodnog i prema tome njezin задатак nije да sastavlja vlade по plemenskom obilježju.

Далје је министар рекао, да не постоји никакв ни писмени ни усмени споразум између Радића и радикала. На молбу Радића радикали су примили у Београду njegове predставнике, а tako су isto radikalski delegati на njihovu molбу pošli u Zagreb. Radić nije kazao своје погледе на државно uregjenje, već је писмено izložio kakve би uslove trebalo prethodno ispuniti, да он konačno одреди своје држање. Те је uslove radikalna stranka odma odbacila. Министар је завршио: Nova vlada g. Pašića је jedna parlamentarna vlada, која има да provede кроз Skupštinu budžet i druge hitne i neodložive zakone. Kod radikala nema промјене u njihovom osnovnom gledištu на Ustav.

## Наши дописи.

Скрадин, 4 маја.

(*† Јере Сетимо, учитељ*). У пјету младости у саме 24 г. иза дугог и тешког боловања, окружен љубављу својих родитеља, браће и сестара, те безброј пријатеља, умрао је дана 2. т. мј. у 19 сати.

Његови тужни родитељи, губе у њему своју најљепшу наду, а браћа и сестре свог вјерног брата. И ако је кратко вријеме провео у учитељској служби, његова смрт је тежак губитак за наше пусте школе, које су већином у нашем крају порушене и затворене.

И наша радикална странка губи у њему свог вредног пристану, а њен мјесни одбор свог атишњог сарадника и доброг друга.

Данас у 9 сати био му је врло lijеп спровод у коме је имао учешћа цијели Скрадин и добар дио околине.

Вјечна му успомена, а тешко ожалошћеној фамилији наше искрено сажаљење.

Книш, 3. маја

(*Почаст официрима ген. штаба*). Ових дана бавели се званичним послом по нашој околици, посјетили су нас у лијепој кити гг. официри ген. штаба, а на челу им гласовити јунак Кајмачлалана госп-генерал Крста Смиљанић.

По довршеном раду, иницијативом мјесног Сокола, била им је у соколским просторијама прирешена у почаст чајанка са музиком, а то у понедељак на вечер.

Пространа дворана окићена нар веоном и саговима, примила је у присуству Сокола и многобројног мушког и женског грађанства своје омиљеле беле орлове, који за први пут од ослобођења, ступише у тако знатном броју у ово патриотско друштво. Расположење је било врло усрдно, а сам причек при ступању г. офандира у дворану, врло искрен са срцем на длану. На поздрав старосте Сокола: Здраво генерале; здраво бели орлови; заори се јединодушно: ура и живјели! Госп. генерал одговори: здраво Соколи и након престављања и упознавања са присутним, прешло се редом за већ припремљене софре.

Уз свирку, у разговору овај је састанак доказао топлу пажњу нашу прам мелим гостима, који су опет потпуно схватили нашу радост и одвраћали нам мило за драго. У агодном часу староста Сокола г. Др. Тоде Новаковић бираним говором поздравео је г. генерала Смиљанића, а уз њега и врло симпатичног, нама отприје познатог г. генерала Јанка Вукотића, те све остале присутне г. офицере, подносећ им наше искрене жеље и захвалност што су се њиховим јунаштвом и славом потпуно испуниле наше жеље и остварено уједињење СХС у слободној властитој отаџбини. Госп. генерал Смиљанић чистим нагласом, звучним и пријатним гласом одговорно је на здравину, истичућ родољубље Килина и околице, која је још у оно доба била предмет пажње благопокојног војводе Петра Мркоњића. Препоручив слогу и љубав, захвалио је Соколу, Женској Задруги и грађанству на укаваној предусретљивости и срданости. На крају је у име своје и наше

ускликнуо: Живео! Њ. В. Краљу, Краљици и нашем народу што су сви присутни најодушевљеније прихватили.

Около поноћи отпочео је плес нар. мотива, уз пјесму и појевку, што је потрајало до касније доба. Сутрадан аутомобилима мили гости отпутовали су по одређењу, посећују срцу пријатну усмену, а ми их поздрависмо са жељом да се поново састанемо у потпуном складу и срданости.

Обровац, 2. маја.

(Куд све води завајање народи). Прекључе су се стекли у Обровац из свих села општине новаци, који имају да наступе активну војничку службу.

Долазак те младе народне снаге, позване на вршење једне узвишене грађанске дужности, мјесто да нас испуни поносом и весељем, пружи је слику, која обесхрабљује и мора да пољуља сваку вјеру у будућност овог и оваког народа. Војни обвезници из подвелебитских села Трибња, Стариграда и Селина, преварени у нади о укидању војне дужности, револтирали су се, али не проти онима, који су их том надом питали, већ, наравно, проти Србима, кривим сада што се иде у војску исто као што су 1914. били криви што се ишло у рат. У недостајању материјалне снаге из оних златних времена, ове узданице домовине нијесу додуше срушили никакве цркве ни измрцварили никаквог ришћанина, али су зато грлатим изразима презира проти Србима, држави и Краљу документовали континуитет нагона и расположења из љета господњег 1914.

Изрази су били и гласни и крупни, толико да су продрли и до уха наше жандармерије, до оног ува, које је сада мало наглуво, али које је било тако велико, отворено и добро чуло кад је била у ријечи Франција нељавост. Елем један Трбљанин, најбесомучнији, био је ухапшен и биће — треба се надати — приведен казненој одговорности, а остали су добили једну благу лекцију пристојности од нашег свјесног и честитог радиштва, које је, рекли, једино кадро да у овом мјесту осјети националну уриједу и да на њу реагира.

Разумије се, да је мјесна Орујна и у овој прилици бриљирала својим одсуством. Наша Орујна, превасходно кабинетска институција, има да држи Зрињско-Франкопанске помене, да пази на боје, број и распоред застави, да на Краљев имендан пали бенгале, држи говоре „раздраганом народу“ и кличе „Живео!“ а кад треба засукати рукаве, тад престаје функција Орујне а на нозорницу ступа „радикалска багажа“.



**BERSON**  
**GUMENE PETE I GUMENE POTPLATE**  
 Јетиније и трајнија од когад  
 Најбоља зашита против виога и сими!



ОЈЕЋЕ БРАШНО  
**VITAL**  
 НАЈБОЉА ЈЕ ХИНА ЗА  
 ДОЈЕНЦАД, ОЈЕЋУ И ДОЈИЉЕ  
 SLADNI KAKAO  
**VITAL**  
 ЈАЧАЈУЋЕ СРЕДСТВО ЗА  
 БОЛЕСНИКЕ I РЕКОНВАЛЕСЦЕНТЕ  
 СВАКЕ СТАРОСТИ  
 ЧИСТО НАРАВНО ПРОИЗВОД ИЗ СЛАДА  
 ЈЕДАН ПОКУСАЈ ДОСТАЈЕ!  
 „VITAL“ D. D.  
 ТВОРИНА ХРАНИВИХ СРЕДСТАВА  
 ЗАГРЕБ, КВАТЕРНА СЕСТА 10

Помажите „Просвјету“!

## Чок и Манојловић

фабрика црквених воштаних свећа  
 Шибеник (Далмација).

Израђује црквене воштане свеће сваке величине. — Специјална израда свећа са натписима:  
 „Ко Крсно Име слави оном и помаже!“ и „Мяр Божји, Христос се роди!“

## ДРОГЕРИЈА М. ПЕЦЕЉ И ДРУГ

— ШИБЕНИК —

Складиште дрога, кемикалија медициналних и техничких, тоалетних и хигијенских артикала, боја уљених и у праху, аналне и све потребитне за мастовне, кистова и четкарске робе.  
 Главно складшште минералних вода. 11

## ЂУРО ВОЈВОДИЋ - Книн

ТРГОВИНА ЗЕМАЉСКИХ ПРОИЗВОДА  
 НА ВЕЛИКО И МАЛО

Бројаван: ВОЈВОДИЋ - Книн.

8

Телефон број 3.



## JOSIP JADRONJA

ŠIBENIK

Агенција овлашћена од Министарства за Сопцијалну Политику. — Отпремање путника у Америку са најбржим паробродима свијета.

— ОДЛАЗАК ИЗ ШИБЕНИКА СВАКИХ 8 ДАНА —

### ПРЕВОЗНА СЈЕНА:

Genova-Buenos Aires Tal. lira 700—  
 Šibenik-Buenos Aires L. šterl. 1310

За све даљње упуте као и за возне карте обратите се

Агенцији Jadronja - Šibenik.



## VULKANIZACIJA u KRANJU

ZASTUPSTVO ZA DALMACIJU U ŠIBENIKU

Стално на складшту:

- пуне гуме по димензији.  
 а) нове auto-pneumatике и унутрашње гуме свију димензија свјетске вртке Metzeler;  
 б) потпуно репариране auto-pneumatике и унутрашње гуме.

Reparatura:

поправак свију врста auto-pneumatика и унутрашњих гума.  
 Специјалитета: израда нових протектора и то глатких, дезинираних и окованих.

КОМПЛЕТНА ГАРНИТУРА ЗА БИЦИКЛ 200 Din.

— Цијене изван конкуренције! —

Препоручује се  
**PETAR SLJEPČEVIĆ**  
 262. ispod Realke.